

PANORAMATR
ODAK

ŞUBAT'26

ODAK

PANORAMATR için hazırlanan tematik kamuoyu araştırmalarını ihtiva eder. ODAK'taki bilgiler, veriler, analizler ve gorseller izin alınmaksızın kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, yayılamaz, yayınlanamaz, kopyalanamaz, değiştirilemez, kullanılamaz ve yazılı, gorsel ve dijital ortamlarda paylaşılamaz.

Burada yer alan hiğbir veri, bilgi ve yorum yatırım danışmanlığı veya tavsiyesi kapsamında değildir. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler genel anlamda bilgi vermeyi amağlamakta olup, herhangi bir yatırım aracının alım-satım önerisi ya da getiri vaadi olarak yorumlanmamalıdır.

Bu kamuoyu araştırması, PANORAMATR'nin Ocak 2026 raporu için 12-19 Ocak 2026 tarihleri arasında yapılmıştır. Araştırmanın örnek büyüklüğü 2109'dur. Örneklem hata payı (margin of error), %95 güven düzeyinde -tasarım etkisi (design effect) de dikkate alınarak- %2,6 olarak hesaplanmıştır.

Katılımcılar, tüm illerden rassal olarak seçilmiş ve cep telefonlarına ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarının Türkiye evrenine genellenebilirliğini sağlamak için 18 yaş ve üstü nüfusa ilişkin TÜİK verileri (NUTS I. Düzey bölge nüfusu, yaş, cinsiyet ve eğitim) ile Yüksek Seçim Kurulu (YSK) tarafından yayınlanan 14 Mayıs 2023 Genel Seçim resmî sonuçları kullanılarak ağırlıklandırma yapılmıştır.

PANORAMATR

+90 (312) 235 66 36 | info@panoramatr.com | panoramatr.com

DIŞ TEHDİT ALGISI

TÜRKİYE'NİN DIŞ POLİTİKA YÖNELİMİ

TÜRKİYE'YE TEHDİT OLUŞTURAN ÜLKELER

İKTİDARIN GÜVENLİK TEHDİTLERİNİ YÖNETME BAŞARISI

CHP İKTİDARA GELİRSE GÜVENLİK TEHDİTLERİNİN YÖNETİLME BAŞARISI

BEŞ YIL ÖNCESİNE GÖRE TÜRKİYE'YE YÖNELİK DIŞ GÜVENLİK TEHDİTLERİ

ÖNÜMÜZDEKİ BİR YIL İÇİNDE DIŞ GÜVENLİK TEHDİDİ İHTİMALİ

DIŞ GÜVENLİK TEHDİTLERİNE KARŞI GÜÇ UNSURLARI

TÜRKİYE'NİN ÖNÜMÜZDEKİ YILLARDA SAVAŞA GİRME İHTİMALİ

SAVAŞA GİRME İHTİMALİ EN YÜKSEK ÜLKE

BÖLGE BARIŞINA EN BÜYÜK TEHDİT

DÜNYA BARIŞINA EN BÜYÜK TEHDİT

NATO ÜYELİĞİNİN ÜLKENİN GÜVENLİĞİNE ETKİSİ

YÖNETİCİ ÖZETİ

- Katılımcıların yüzde 26'sı Türkiye'nin dış politikada Türk Dünyası yakın ilişki kurması gerektiğini ifade ederken bunu ikinci sırada yüzde 21 ile Avrupa Birliği takip etmektedir.
- Türkiye'ye yönelik dış tehdit algısında İsrail 4,1 puan ve ABD 4 puan ile en yüksek risk unsurları olarak öne çıkarken; Mart 2025 verileriyle kıyaslandığında ABD'ye yönelik tehdit algısı aynı kalırken İsrail'in tehdit algısında artış olmuştur.
- İktidarın güvenlik tehditlerini yönetme tarzını katılımcıların yüzde 52'si "başarılı" bulmaktadır. İktidarın güvenlik tehditlerini kötü yönettiğini düşünenler yüzde 43 seviyesindedir.
- Olası bir CHP iktidarında güvenlik tehditlerinin yönetiminin mevcut iktidardan daha kötü olacağına dair algı yüzde 45 iken, ana muhalefetin güvenlik risklerini mevcut iktidardan iyi yöneteceği kanaati yüzde 25 seviyesinde kalmaktadır.
- Katılımcıların yarısından fazlası Türkiye'ye yönelik dış güvenlik tehditlerinin son beş yıl içerisinde arttığını düşünmektedir.
- Katılımcılar önümüzdeki bir yıl içerisinde Türkiye'yi doğrudan etkileyebilecek büyük bir dış güvenlik tehdidi çıkma ihtimaline 5 üzerinden 3,34 puan vermektedir.
- Türkiye'nin dış güvenlik tehditlerine karşı en önemli güç unsuru olarak askeri güç yüzde 33 ile ilk sırada yer alırken; güçlü bir demokrasi ve ekonomik kapasite sırasıyla yüzde 21 ve yüzde 19 oranında destek bulmaktadır.
- Türkiye'nin önümüzdeki birkaç yıl içinde herhangi bir ülke ile savaşa girme ihtimali 5 üzerinden 2,73 puan olarak ölçülmektedir.
- Türkiye'nin herhangi bir ülke ile sıcak bir çatışmaya girme ihtimaline 4 ve 5 puan veren yüzde 29'luk kesim nezdinde İsrail 13 puan ve ABD 6 puan ile bir çatışma olması en muhtemel ülkeler olarak öne çıkmaktadır.
- Bölge barışına yönelik en büyük tehdit algısında İsrail yüzde 44 ve ABD yüzde 23 oranlarıyla merkezi bir konumda yer almaktadır.
- Dünya barışına yönelik en büyük tehdit algısında ABD yüzde 56 ile ilk sırada yer alırken; bu ülkeyi yüzde 24 oranıyla İsrail'in takip ettiği görülmektedir.
- Türkiye'nin NATO üyeliğinin ülke güvenliği açısından taşıdığı önem 5 üzerinden 3,48 puan seviyesinde ölçülürken; toplumsal kanaatin bu üyeliği dış güvenliği kritik bir bileşeni olarak gördüğü anlaşılmaktadır.

DIŞ TEHDİT ALGISI

Türkiye'nin Dış Politika Yönelimi

Türkiye'ye Tehdit Oluşturan Ülkeler

İktidarın Güvenlik Tehditlerini Yönetme Başarısı

CHP iktidara gelirse Güvenlik Tehditlerinin Yönetilme Başarısı

Beş Yıl Öncesine Göre Türkiye'ye Yönelik Dış Güvenlik Tehditleri

Önümüzdeki Bir Yıl İçinde Dış Güvenlik Tehdidi İhtimali

Dış Güvenlik Tehditlerine Karşı Güç Unsurları

Türkiye'nin Önümüzdeki Yıllarda Savaşa Girme İhtimali

Savaşa Girme İhtimali En Yüksek Ülke

Bölge Barışına En Büyük Tehdit

Dünya Barışına En Büyük Tehdit

NATO Üyeliğinin Ülkenin Güvenliğine Etkisi

Türkiye'nin dış politika yönelimi, son yıllarda yalnızca uluslararası sistemdeki güç dengelerindeki değişimlerin bir yansıması olarak değil; toplumun güvenlik algıları, kimlik referansları ve gelecek beklentileriyle iç içe geçmiş çok katmanlı bir mesele olarak öne çıkmaktadır.

Küresel düzende artan belirsizlikler, bölgesel çatışmaların kalıcılaşması ve Batı merkezli düzenin sorgulanmaya başlaması, Türkiye'nin dış dünyayla kurduğu ilişkinin toplumsal düzeyde yeniden anlamlandırılmasına yol açmaktadır. Bu yeniden anlamlandırma süreci, dış politikanın artık yalnızca diplomatik tercihler veya askeri stratejiler üzerinden değil; toplumun tehdit algıları, güç tanımları ve yönelim arayışları üzerinden de okunmasını gerekli kılmaktadır.

PanoramaTR'nin bu ayki Odak çalışması, Türkiye toplumunun dış politika yönelimine dair eğilimlerini, algılarını ve kırılma noktalarını veri temelli bir çerçevede ortaya koymayı amaçlamaktadır. Dış politika konularında akademisyen, araştırmacı olarak uzun yıllardır çalışan, süreçlerin pratik yönlerini de yakından bilen **Ankara Enstitüsü Araştırma Direktörü Dr. Taha Özhan**'ın katkıları ile gerçekleştirilen araştırma; "Türkiye kiminle yakınlaşmalı?" arayışı, güvenlik tehditlerinin algılanışı, iktidarın bu tehditleri yönetme kapasitesine duyulan güven, olası çatışma beklentileri ve dış politikada hangi güç unsurlarının belirleyici görüldüğü başlıklarıyla birlikte ele almaktadır.

Böylece dış politika, tekil bir yönelim tercihi olarak değil; toplumsal düzeyde şekillenen çok boyutlu bir zihinsel harita olarak analiz edilmektedir. Bu Odak, Türkiye'nin dış politikaya dair kolektif algısının hangi eksenlerde konsolide olduğunu, hangi alanlarda ayrıştığını ve hangi başlıklarda yeni stratejik anlatılara ihtiyaç duyulduğunu görünür kılmayı hedeflemektedir.

GİRİŞ

Araştırma, Türkiye'de dış politika yöneliminin ve güvenlik algısının toplum düzeyinde yeniden ölçeklendiğini gösteriyor. Tehdit algısında bir çok katmanlılık var. Tehdit atfı yalnızca askeri kapasiteye değil, güncel çatışmaların sembolik yüküne, medya gündemine, tarihsel gerilim repertuarına ve "niyet" okumalarına dayanıyor. Böylece güvenlik algısı, sınır ötesi risklerin ötesinde değerler, ittifaklar ve güç hiyerarşileriyle ilişkilendirilen "kimliklenmiş" bir dış politika okumasına evriliyor. Katılımcıların önemli bir kısmının hükümetin güvenlik performansını olumlu değerlendirmesi, güvenliğin bir performans alanı olduğu kadar siyasal meşruiyet ve güven ilişkisiyle de belirlendiğini teyit ediyor. CHP'nin iktidara gelmesi halinde tehditlerin yönetimine dair tereddütler, muhalefetin güvenlik alanında ikna kapasitesi sorununu görünür kılmaktadır.

Zaman ufkuna bakıldığında, beş yıl öncesine kıyasla dış güvenlik tehditlerinin arttığı hissi baskın görünüyor. Bunun arka planında çevremizdeki çatışmalarının sürekliliği, küresel rekabetin sertleşmesi ve bölgesel istikrarsızlıkların normalleşmesi kadar, içeride biriken ekonomik ve sosyal kırılmalıkların güvenlik algısını beslemesi de bulunuyor. Önümüzdeki bir yıl için kaygı temkinli ama belirgin durumda. "Güç unsurları" tartışmasında ise toplumun güvenliği yalnızca askeri kapasiteyle değil demokrasi, ekonomi ve toplumsal barışla birlikte tanımladığı görülüyor. Fakat bu çok boyutlu çerçevenin seçmen kümelerine göre farklı kurulduğu görülüyor.

Savaşa girme ihtimali algısı genel olarak ölçülü kalsa da kuşak farkları özellikle gençlerde daha yüksek risk algısına işaret ediyor. Olası çatışma ve barış tehditleri sorularında öne çıkan aktörlerin seçimi ise askeri denklemin yanı sıra güncel çatışma bağlamının duygusal yoğunluğu ve adalet/mağduriyet

anlatılarıyla şekilleniyor. Küresel düzeyde tehdit değerlendirmesinde Batı merkezli güç ilişkilerinin öne çıkmasıyla birlikte NATO üyeliğinin güvenliğe etkisinin görece olumlu görülmesi, kamuoyunun “aktörlere şüphe” ile “kurumlara pragmatik güven”i aynı anda taşıyabildiğini gösteriyor. Genel resimde güvenlik algısı üç eksende toplanıyor: jeopolitik yönelimler, siyasal güven ve dayanıklılık tanımı. Bu da güvenliğin yalnızca stratejik değil, kimliği, gelecek beklentisini ve kurumsal güveni örgütleyen bir anlam dünyası haline geldiğini ortaya koyuyor.

Bu bağlamda PanoramaTR'nin Ocak 2026 tarihli Odak araştırması, Türkiye toplumunun dış politika yönelimine dair algı ve beklentilerini, klasik “Batı-Doğu” ikiliğinin ötesine geçen bir perspektifle ele almaktadır. Araştırma, Türkiye'nin hangi aktörlerle daha yakın ilişkiler kurması gerektiğine dair tercihlerin yanı sıra; dış tehdit algıları, güvenlik yönetimine duyulan güven, olası çatışma beklentileri ve dış politikada güç unsurlarına atfedilen anlamları birlikte analiz etmektedir. Böylece dış politika, yalnızca devlet elitlerinin stratejik tercihleri değil; toplumun geniş kesimlerinde karşılık bulan bir zihinsel harita olarak değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgular, Türkiye toplumunda Batı merkezli dış politika tahayyülünün belirgin biçimde aşındığını; buna karşılık Türk Dünyası eksenli bir yönelimin, ideolojik ve sosyolojik farklılıkları aşarak giderek daha geniş bir meşruiyet zemini kazandığını göstermektedir.

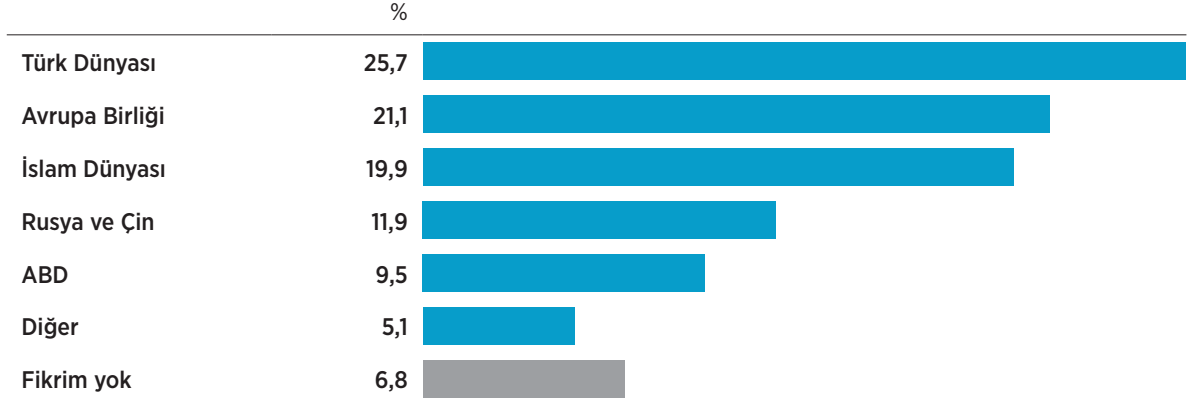
Avrupa Birliği ve ABD ile ilişkiler, halen belirli kesimler için önemini korusa da bu yönelimlerin artık tek başına “doğal istikamet” olarak görülmediği dikkat çekmektedir. Aynı zamanda İsrail ve ABD'nin hem bölgesel hem de küresel barışa yönelik tehdit algısında merkezî konumda yer alması, Türkiye toplumunun dış politikayı büyük ölçüde güvenlik ve istikarsızlık merceğinden okuduğunu ortaya koymaktadır.

Bu Odak çalışması, Türkiye'nin dış politika yönelimini sabit bir eksen arayışı olarak değil; çok kutuplu bir dünyada belirsizlikler, tehdit algıları ve kimlik referansları arasında şekillenen dinamik bir yön bulma süreci olarak ele almaktadır.

Araştırmanın amacı; mevcut eğilimleri normatif bir tercihe indirgemek değil; toplumun dış politikaya dair zihinsel eşiğinin nerede durduğunu, hangi başlıklarda kırılanlaştığını ve hangi alanlarda yeni stratejik anlatılara ihtiyaç duyulduğunu görünür kılmaktır.

Türkiye'nin Dış Politika Yönelimi

Katılımcıların yüzde 26'sı Türkiye'nin dış politikada Türk Dünyası ile yakın ilişki kurması gerektiğini ifade ederken bunu ikinci sırada yüzde 21 ile Avrupa Birliği takip etmektedir.

	Kasım'23	Ocak'24	Temmuz'24	Ocak'25	Mart'25	Ocak'26
Türk Dünyası	22,9	23,5	23,9	24,4	19,5	25,7
Avrupa Birliği	21,1	25,9	17,9	25,4	28,7	21,1
İslam Dünyası	22,8	17,8	18,0	21,5	19,8	19,9
Rusya ve Çin	11,7	11,8	11,6	9,4	9,1	11,9
ABD	4,4	3,6	5,4	5,8	4,5	9,5
Diğer/Fikrim yok	17,1	17,4	23,2	13,4	19,3	11,9

Katılımcılara yöneltilen dış politika tercihlerinde, Türk Dünyası yüzde 26 oranıyla en çok tercih edilen yönelim olarak öne çıkmaktadır. Bunu yüzde 21 ile Avrupa Birliği ve yüzde 20 ile İslam Dünyası takip etmektedir. Rusya ve Çin eksenini önceliklendirenlerin oranı yüzde 12 seviyesinde gerçekleşirken, ABD yüzde 10 ile beşinci sıradaki yerini korumaktadır. "Fikrim yok" diyenlerin oranının yüzde 7'ye gerilemiş olması, katılımcıların dış politika tercihlerinde Mart 2025 dönemindeki yüzde 14'lük kararsızlık oranına kıyasla çok daha net bir pozisyon aldığını göstermektedir.

Trend verileri karşılaştırmalı olarak incelendiğinde, dış politika tercihlerinde dikkat çekici kırılmaların yaşandığı gözlemlenmektedir. Özellikle Türk Dünyası tercihi, Mart 2025'teki yüzde 20'lik seviyelerinden istikrarlı bir yükselişle bugünkü zirvesine ulaşmıştır. Buna karşın, Mart 2025'te yüzde 29 ile en yüksek desteği alan Avrupa Birliği yönelimi, bir yıl içinde 8 puanlık bir kayıpla yüzde 21'e gerilemiştir. Batı dışı alternatiflerdeki hareketlilik ise hem ABD hem de Rusya-Çin ekseninde hissedilmektedir; ABD desteği yüzde 6'dan yüzde 10'a, Rusya-Çin desteği ise yüzde 9'dan yüzde 12'ye yükselerek son iki yılın en yüksek seviyelerine çıkmıştır. İslam Dünyası tercihi ise önceki dönem verileriyle uyumlu bir şekilde yüzde 20 seviyesindeki yatay seyrini sürdürmektedir. Tüm bu bulgular, Türkiye'nin dış politika vizyonunda Batı odaklı yapının zayıfladığını ve katılımcıların daha dengeli, Türk Dünyası merkezli bir arayışa yöneldiğini ortaya koymaktadır.

	AK Parti	MHP	CHP	DEM Parti	İYİ Parti	Diğer	Kararsız/Oy vermeyecek
Türk Dünyası	21,6	54,4	15,9	15,1	72,1	36,4	27,1
Avrupa Birliği	8,2	6,3	43,5	16,2	8,8	9,4	20,7
İslam Dünyası	39,6	17,5	9,2	14,9	0,0	18,8	15,6
Rusya ve Çin	7,7	8,1	15,1	10,6	2,8	10,0	15,1
ABD	11,0	3,1	6,3	21,3	0,0	16,9	9,0
Diğer	7,3	7,3	2,3	6,3	16,3	3,5	5,0
Fikrim yok	4,6	3,2	7,7	15,6	0,0	5,1	7,5

Not: Sıfır, mutlak yokluktan ziyade örneklem büyüklüğü ve yuvarlama dolayısıyla ilgili değerler çok düşük olması şeklinde yorumlanmalıdır.

Seçmen dağılımı üzerinden bakıldığında katılımcıların dış politika önceliklerinde ideolojik eksenlerine paralel bir ayrışma yaşadığı gözlemlenmektedir. AK Parti seçmeni arasında en güçlü tercih yüzde 40 ile İslam Dünyası iken, MHP tabanında Türk Dünyası tercihi yüzde 54 ile mutlak bir konsolidasyon sergilemektedir. Muhalefet kanadında ise CHP seçmeninin yüzde 44 ile AB yönelimini önceliklendirdiği, DEM Parti tabanının ise yüzde 21 ile ABD ile yaklaşma talebinde diğer gruplardan belirgin şekilde ayrıştığı tespit edilmektedir. Kararsızlar grubunda Türk Dünyası (%27) ve AB (%21) seçeneklerinin öne çıkması, bu kitlenin dış politika vizyonunda toplumun genel eğilimlerine paralel bir tutum sergilediğini kanıtlarken, siyasi kutuplaşmanın dış politika algısı üzerindeki belirleyici etkisi her segmentte net bir şekilde izlenmektedir.

	18-34 yaş	35-54 yaş	55 yaş ve üstü
Türk Dünyası	27,7	25,5	23,4
Avrupa Birliği	17,5	18,5	29,1
İslam Dünyası	19,2	22,6	17,0
Rusya ve Çin	13,7	12,2	9,2
ABD	14,9	8,4	4,2
Diğer	2,4	6,3	7,0
Fikrim yok	4,6	6,6	10,1

Yaş grupları bazında yapılan dağılıma bakıldığında 18-34 yaş grubundaki katılımcıların yüzde 28'i Türk Dünyası ile yaklaşmayı önceliklendirirken, 55 yaş ve üstü katılımcıların yüzde 29 ile en yüksek desteği Avrupa Birliği'ne vermektedir. Orta yaş grubunda (35-54) Türk Dünyası (%26) ve İslam Dünyası (%23) tercihlerinin ağırlık kazanmaktadır.

	Düşük öğrenim	Orta öğrenim	Yüksek öğrenim
Türk Dünyası	18,9	26,0	31,3
Avrupa Birliği	18,1	21,2	23,6
İslam Dünyası	30,2	19,8	10,4
Rusya ve Çin	10,1	11,9	13,6
ABD	6,0	10,9	9,5
Diğer	5,8	4,1	6,9
Fikrim yok	10,9	6,2	4,8

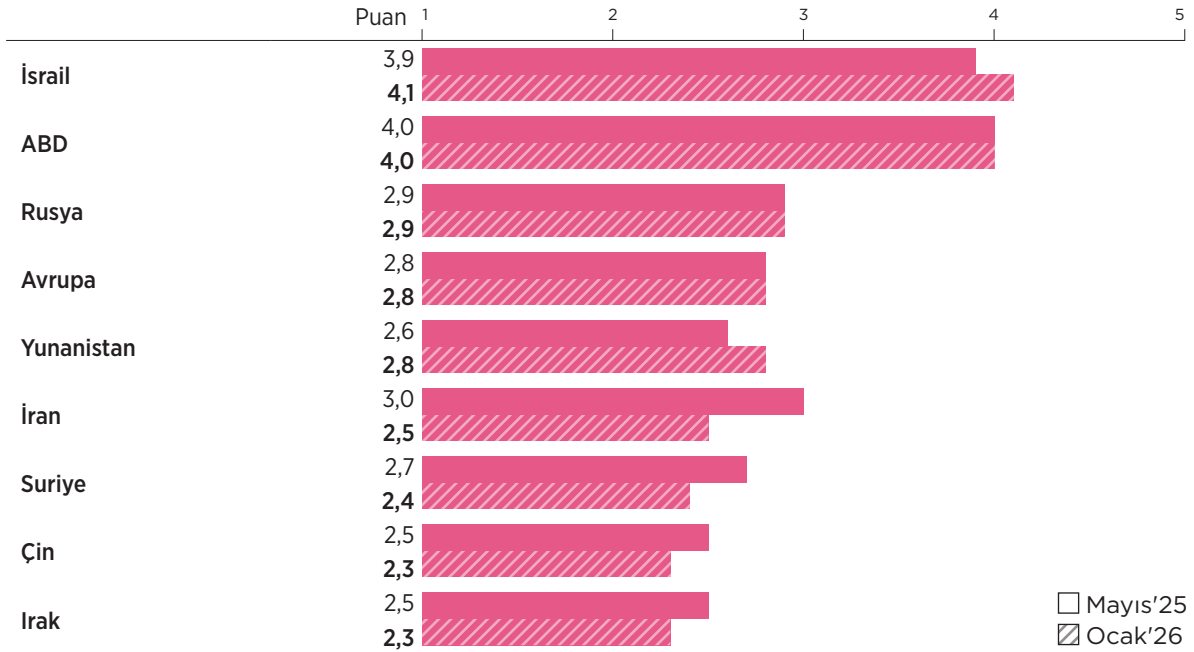
Katılımcıların eğitim seviyeleri ile dış politika tercihleri arasındaki korelasyon incelendiğinde, yüksek eğitim grubunda Türk Dünyası (%31) ve AB (%24) tercihlerinin en yüksek seviyelerine ulaştığı, buna karşılık İslam Dünyası'na olan ilginin bu kesimde yüzde 10 ile sınırlı kaldığı dikkat çekmektedir. Düşük öğrenim düzeyindeki katılımcılar arasında İslam Dünyası yönelimi yüzde 30 ile baskın bir tutum iken; Türk Dünyası (%19) ve AB (%18) seçeneklerinin bu grupta ikincil planda kaldığı gözlemlenmektedir. Orta eğitim düzeyinde ise tercihler daha dengeli bir dağılım sergilemekte olup, Türk Dünyası yüzde 26 ile ilk sırada yer almaktadır.

	Türk	Kürt/Zaza	Diğer
Türk Dünyası	30,5	12,2	22,4
Avrupa Birliği	21,0	19,4	21,9
İslam Dünyası	16,8	28,5	20,6
Rusya ve Çin	12,6	9,2	14,0
ABD	8,9	18,0	4,0
Diğer	4,4	5,5	6,1
Fikrim yok	5,8	7,2	11,0

Türk kökenli katılımcılar arasında Türk Dünyası ile yakınlaşma talebinin yüzde 31 ile en güçlü eğilim olarak öne çıktığı görülmektedir. Buna karşın Kürt kökenli katılımcıların dış politika ajandasında İslam Dünyası (%29) seçeneği açık ara ilk sırada yer alırken, bu grubu Avrupa Birliği (%19) takip etmektedir.

Türkiye'ye Tehdit Oluşturan Ülkeler

Türkiye'ye yönelik dış tehdit algısında İsrail 4,1 puan ve ABD 4 puan ile en yüksek risk unsurları olarak öne çıkarken; Mart 2025 verileriyle kıyaslandığında ABD'ye yönelik tehdit algısı aynı kalırken İsrail'in tehdit algısında artış olmuştur.

Katılımcıların 5 üzerinden yaptığı puanlamada İsrail, Mart 2025 dönemindeki 3,9 puanlık seviyesini de aşarak 4,1 puan ile toplum nezdinde en ciddi güvenlik riski olarak kodlanan aktör olmayı sürdürmektedir. Trend verileri, ABD'ye yönelik tehdit algısında son bir yıl içerisinde değişiklik olmadığını ortaya koymaktadır. Rusya 2,9 puan ve Avrupa 2,8 puan ile orta seviyede bir risk alanı olarak değerlendirilirken, her iki aktöre yönelik algının Mart 2025 seviyelerine kıyasla yatay bir seyir izlediği gözlemlenmektedir. Listenin alt sıralarında yer alan Suriye 2,4, Çin ve Irak 2,3 puan ile en düşük tehdit unsurları olarak kaydedilmiştir.

İktidarın Güvenlik Tehditlerini Yönetme Başarısı

İktidarın güvenlik tehditlerini yönetme tarzını katılımcıların yüzde 52'si "başarılı" bulmaktadır. İktidarın güvenlik tehditlerini kötü yönettiğini düşünenler yüzde 43 seviyesindedir.

Katılımcıların mevcut hükümetin güvenlik politikalarına yönelik yaklaşımları incelendiğinde, iktidarın dış tehditleri yönetme konusundaki performansı yüzde 52 seviyesinde "iyi" olarak nitelendirilmektedir. Buna karşılık, hükümetin bu alandaki yönetimini "kötü" bulanların oranı yüzde 43 seviyesindedir. "Fikrim yok" diyenlerin oranının yüzde 5 gibi sınırlı bir düzeyde gerçekleşmesi, güvenlik başlığının katılımcıların büyük çoğunluğu için net bir kanaat alanı oluşturduğuna işaret etmektedir.

	AK Parti	MHP	CHP	DEM Parti	İYİ Parti	Diğer	Kararsız/Oy vermeyecek
İyi yönetiyor	91,2	94,5	18,5	7,3	31,5	34,9	52,4
Kötü yönetiyor	6,2	5,5	77,8	89,8	65,7	61,6	37,8
Fikrim yok	2,6	0,0	3,7	3,0	2,8	3,5	9,8

Katılımcıların siyasi tercihlerine göre yapılan analizde, AK Parti ve MHP tabanlarının sırasıyla yüzde 91 ve yüzde 95 oranında hükümetin güvenlik yönetimini "iyi" bulduğu gözlemlenmektedir. Buna karşın, CHP'li seçmenin yüzde 78'i ve DEM Parti seçmeninin yüzde 90'ı gibi önemli çoğunlukların iktidarın performansını olumsuz değerlendirmesi, güvenlik başlığının toplumsal kutuplaşmanın güvenlik başlığına da yansıdığını göstermektedir. Bununla birlikte CHP seçmeninin yüzde 19'u iktidarın güvenlik risklerini iyi yönettiği kanaatindedir. Kararsız ve oy vermeyecek seçmen kitlesinde hükümete verilen yüzde 52 düzeyindeki desteğin ise bu grubun genel ülke ortalamasına yakın bir çizgide konumlandığını göstermektedir.

CHP iktidara gelirse Güvenlik Tehditlerinin Yönetilme Başarısı

Olası bir CHP iktidarında güvenlik tehditlerinin yönetiminin mevcut iktidardan daha kötü olacağına dair algı yüzde 45 iken, ana muhalefetin güvenlik risklerini mevcut iktidardan iyi yöneteceği kanaati yüzde 25 seviyesinde kalmaktadır.

	%
Daha iyi yönetir	25,4
Fark etmez	21,1
Daha kötü yönetir	44,6
Fikrim yok	9,0

Katılımcıların güvenlik yönetimi konusundaki alternatif iktidar senaryolarına yaklaşımları değerlendirildiğinde, CHP'nin mevcut iktidardan daha kötü bir performans sergileyeceğine dair kanaatin belirgin bir ağırlık kazandığı gözlemlenmektedir. Buna karşın süreci mevcut yönetimden daha iyi yürüteceğini düşünenlerin oranı yüzde 25'te kalmaktadır. "Fark etmez" diyenlerin yüzde 21 ve kararsızların yüzde 9 seviyesindeki oranı ise toplumun yaklaşık üçte birinin olası bir iktidar değişiminin güvenlik çıktılarına etkilemeyeceği görüşünde olduğunu veya bu konuda bir belirsizlik yaşadığını göstermektedir.

	AK Parti	MHP	CHP	DEM Parti	İYİ Parti	Diğer	Kararsız/Oy vermeyecek
Daha iyi yönetir	3,3	2,3	65,1	39,2	10,5	25,5	15,2
Fark etmez	5,9	16,5	18,1	10,9	73,2	34,4	29,6
Daha kötü yönetir	85,3	74,8	10,8	30,4	0,0	38,9	41,3
Fikrim yok	5,4	6,4	6,1	19,5	16,3	1,2	13,9

AK Parti seçmeninin yüzde 85'i ve MHP seçmeninin yüzde 75'i CHP'nin güvenlik tehditlerini mevcut iktidardan "daha kötü" yöneteceğini ifade etmektedir. CHP seçmeninin yüzde 65'i CHP'nin güvenlik tehditlerini mevcut iktidardan daha iyi yöneteceğini düşünürken kendi partilerinin mevcut iktidardan daha kötü yöneteceğini (%11) ya da değişmeyeceğini (%18) düşünenlerin oranı üçte bire yaklaşmaktadır. DEM Parti seçmeninde yüzde 39 ile sınırlı kalan "daha iyi" beklentisi ve kararsızlar grubundaki yüzde 41'lik olumsuz kanaat ön plana çıkmaktadır.

	Düşük öğrenim	Orta öğrenim	Yüksek öğrenim
Daha iyi yönetir	32,6	24,9	19,7
Fark etmez	15,1	17,3	35,5
Daha kötü yönetir	42,3	48,5	37,1
Fikrim yok	10,0	9,2	7,7

Katılımcıların eğitim seviyeleri ile güvenlik yönetimi beklentileri arasındaki ilişki incelendiğinde, düşük öğrenim grubunda CHP'nin süreci mevcut iktidardan daha iyi yöneteceğine dair inancın yüzde 33 ile diğer gruplardan ayrıştığı gözlemlenmektedir. Buna karşın eğitim düzeyi yükseldikçe muhalefetin güvenlik alanındaki yönetim kapasitesine duyulan güven yüzde 20 seviyesine gerilemektedir.

Beş Yıl Öncesine Göre Türkiye'ye Yönelik Dış Güvenlik Tehditleri

Katılımcıların yarısından fazlası Türkiye'ye yönelik dış güvenlik tehditlerinin son beş yıl içerisinde arttığını düşünmektedir.

	%
Azaldı	21,7
Aynı kaldı	21,9
Arttı	54,5
Fikrim yok	1,8

Katılımcıların beş yıl öncesiyle kıyaslamalı güvenlik algıları incelendiğinde, Türkiye'nin dış tehditlerle daha fazla karşı karşıya kaldığını belirtenlerin yüzde 55 ile çoğunluğu oluşturduğu görülmektedir. Tehditlerin "aynı kaldığını" (yüzde 22) ve "azaldığını" (yüzde 22) düşünenlerin oranlarının birbirine eşit bir dağılım sergilemesi, toplumun yaklaşık yarısının mevcut durumu statik veya iyileşme eğiliminde görmesine rağmen, diğer yarısında ciddi bir güvenlik kaygısının yerleştiğini ifade etmektedir.

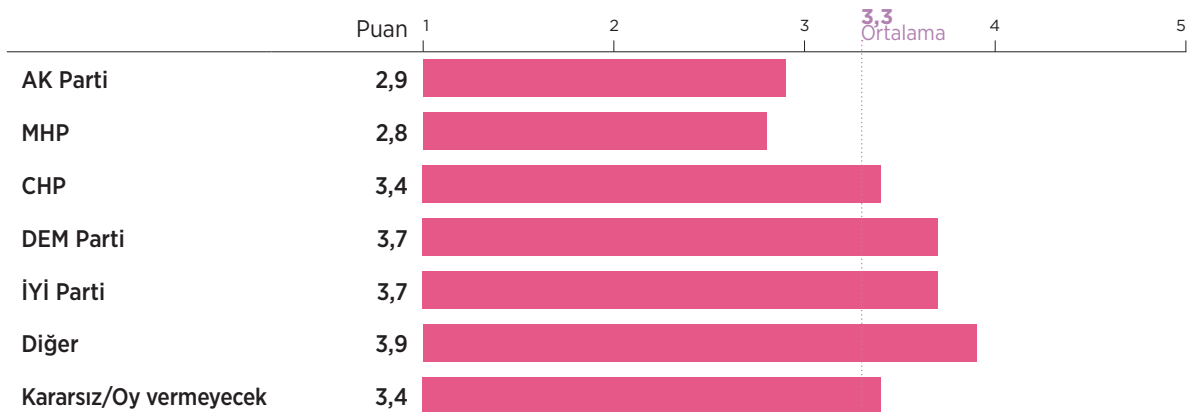
	AK Parti	MHP	CHP	DEM Parti	İYİ Parti	Diğer	Kararsız/Oy vermeyecek
Azaldı	42,5	31,4	13,6	16,3	0,0	11,7	16,2
Aynı kaldı	18,7	14,9	24,1	8,0	38,3	21,6	25,5
Arttı	37,3	53,8	60,8	73,1	61,7	66,7	55,5
Fikrim yok	1,5	0,0	1,5	2,7	0,0	0,0	2,7

Türkiye'ye yönelik dış güvenlik tehditlerindeki artış algısının muhalefet seçmeninde yüzde 60 eşiğinin üzerine çıktığı görülürken; AK Parti tabanı tehditlerin azaldığı yönündeki yüzde 43 oranındaki kanaatle diğer gruplardan belirgin şekilde ayrılmaktadır.

Katılımcıların siyasi tercihleri ile dış güvenlik tehditlerindeki değişim algısı arasındaki ilişki incelendiğinde, tehditlerin arttığını düşünenlerin oranının en yüksek seviyeye yüzde 73 ile DEM Parti seçmeninde ulaştığı gözlemlenmektedir. Bu grubu sırasıyla yüzde 67 ile "Diğer" partiler, yüzde 62 ile İYİ Parti ve yüzde 61 ile CHP seçmeninin takip etmesi, muhalefet blokunda güvenlik kaygısının ortak bir kanaat haline geldiğini göstermektedir. Kararsız ve oy vermeyecek seçmen kitlesindeki yüzde 56'lık artış eğiliminin genel toplumsal ortalamayla paralel seyrettiği gözlemlenmektedir.

Önümüzdeki Bir Yıl İçinde Dış Güvenlik Tehdidi İhtimali

Katılımcılar önümüzdeki bir yıl içerisinde Türkiye'yi doğrudan etkileyebilecek büyük bir dış güvenlik tehdidi çıkma ihtimaline 5 üzerinden 3,34 puan vermektedir.

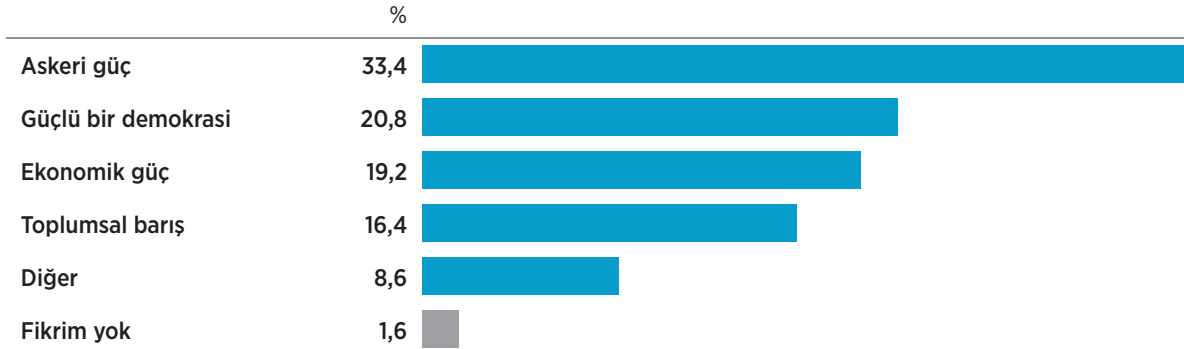
Katılımcıların önümüzdeki bir yıl içindeki güvenlik beklentileri incelendiğinde, dış tehdit olasılığının orta eşğin üzerinde konumlandığı gözlemlenmektedir.

Önümüzdeki bir yıl içerisinde büyük bir dış güvenlik tehdidi yaşanma ihtimaline dair beklentilerin parti aidiyetlerine göre farklılaştığı görülürken; muhalefet blokundaki kaygı düzeyinin iktidar seçmenine kıyasla belirgin şekilde yüksek seyrettiği görülmektedir.

Katılımcıların siyasi tercihlerine göre 5 üzerinden yapılan puanlamada, iktidar blokunu temsil eden AK Parti 2,9 puan ve MHP 2,8 puan ile dış güvenlik tehdidi ihtimalini ölçek orta noktasına yakın değerlendirirken; İYİ Parti ve DEM Parti 3,7 puan seviyesindeki öngörülerıyla tehdit olasılığını daha yüksek bir eşikte konumlandırmaktadır. "Diğer" partilere oy veren seçmen grubunda söz konusu beklentinin 3,9 puan ile en üst seviyeye ulaştığı, CHP seçmeninin ve kararsızlar grubunun 3,4 puan seviyesindeki tutumlarının ise genel toplumsal ortalamayla paralellik sergilediği gözlemlenmektedir.

Dış Güvenlik Tehditlerine Karşı Güç Unsurları

Türkiye'nin dış güvenlik tehditlerine karşı en önemli güç unsuru olarak askeri güç yüzde 33 ile ilk sırada yer alırken; güçlü bir demokrasi ve ekonomik kapasite sırasıyla yüzde 21 ve yüzde 19 oranında destek bulmaktadır.

Askeri güç seçeneğinin yüzde 33 ile toplum nezdinde birincil koruma kalkını olarak kabul edildiği gözlemlenmektedir. Güçlü bir demokrasinin yüzde 21 ve ekonomik gücün yüzde 19 seviyesindeki dağılımı, dış güvenlik denkleminin sadece askeri değil, kurumsal ve finansal bir tahkimat gerektirdiği yönündeki algıyı yansıtmaktadır. Toplumsal barışın yüzde 16 oranında bir güç unsuru olarak değerlendirilmesi, iç konsolidasyonun dış politikadaki etkinliğe katkısına dair anlamlı bir farkındalığa işaret etmektedir. Fikri olmayanların oranı yüzde 2 ile oldukça sınırlı kalmaktadır.

	AK Parti	MHP	CHP	DEM Parti	İYİ Parti	Diğer	Kararsız/Oy vermeyecek
Askeri güç	41,1	52,0	26,0	2,6	46,5	45,9	31,5
Güçlü bir demokrasi	18,4	6,1	31,4	22,4	24,4	18,0	18,5
Ekonomik güç	14,3	16,5	23,8	5,3	29,2	19,1	22,1
Toplumsal barış	16,0	13,7	12,5	43,2	0,0	10,5	18,5
Diğer	8,8	11,7	5,3	18,6	0,0	3,1	8,1
Fikrim yok	1,4	0,0	1,0	7,9	0,0	3,4	1,2

Not: Sıfır, mutlak yokluktan ziyade örneklem büyüklüğü ve yuvarlama dolayısıyla ilgili değerler çok düşük olması şeklinde yorumlanmalıdır.

Dış güvenlik tehditlerine karşı temel güç unsurları seçmen dağılımı üzerinden incelendiğinde; Cumhurbaşkanlığı ve İYİ Parti seçmeninde askeri gücün, CHP tabanında güçlü bir demokrasinin, DEM Parti'de ise toplumsal barışın birincil çözüm odağı olarak görüldüğü anlaşılmaktadır.

Katılımcıların parti tercihlerine göre dış güvenliği tahkim edecek unsurlara yaklaşımları incelendiğinde, askeri güç seçeneğinin MHP yüzde 52, İYİ Parti yüzde 47 ve AK Parti yüzde 41 seviyeleriyle milliyetçi ve muhafazakâr tabanlarda baskın bir karakter sergilediği gözlemlenmektedir. Buna karşın CHP seçmeni arasında güçlü bir demokrasinin yüzde 31 oranıyla askeri gücün (yüzde 26) önüne geçtiği, DEM Parti seçmeninde ise toplumsal barışın yüzde 43 ile tartışmasız en öncelikli güç kaynağı olarak kodlandığı dikkat çekmektedir.

	Atatürkçü	Demokrat	İslamcı	Liberal	Milliyetçi	Muhafazakâr	Sosyal demokrat	Sosyalist	Ülkücü	Diğer
Askeri güç	29,0	18,6	33,4	9,9	41,9	32,2	16,0	17,0	50,1	16,4
Güçlü bir demokrasi	31,3	34,4	18,4	37,7	13,4	15,3	28,1	38,7	7,6	10,7
Ekonomik güç	22,5	10,8	14,6	27,6	18,2	14,3	27,8	6,7	16,1	41,6
Toplumsal barış	9,2	33,1	18,5	24,8	17,5	19,8	24,5	29,7	13,2	26,1
Diğer	6,4	3,0	11,9	0,0	8,8	17,1	3,5	7,8	7,5	5,3
Fikrim yok	1,7	0,0	3,1	0,0	0,2	1,3	0,0	0,0	5,5	0,0

Katılımcıların siyasi kimlikleri ile dış tehditlere karşı dayanıklılığı artıracak unsurlar arasındaki ilişkiye bakıldığında, güvenliğin öncelikleri konusunda derin bir ayrışma gözlemlenmektedir. Ülkücü katılımcıların yüzde 50'si ve Milliyetçi katılımcıların yüzde 42'si dış güvenliği askeri kapasitenin tahkimatı üzerinden değerlendirirken; Liberal (% 38), Sosyalist (% 39) ve Demokrat (% 34) gruplarda güçlü bir demokrasinin birincil güç unsuru olarak öne çıktığı dikkat çekmektedir. Sosyal demokrat katılımcıların ekonomi (% 28) ve demokrasi (% 28) arasında dengeli bir tutum sergilemesi dikkat çekerken, toplumsal barışın Demok-

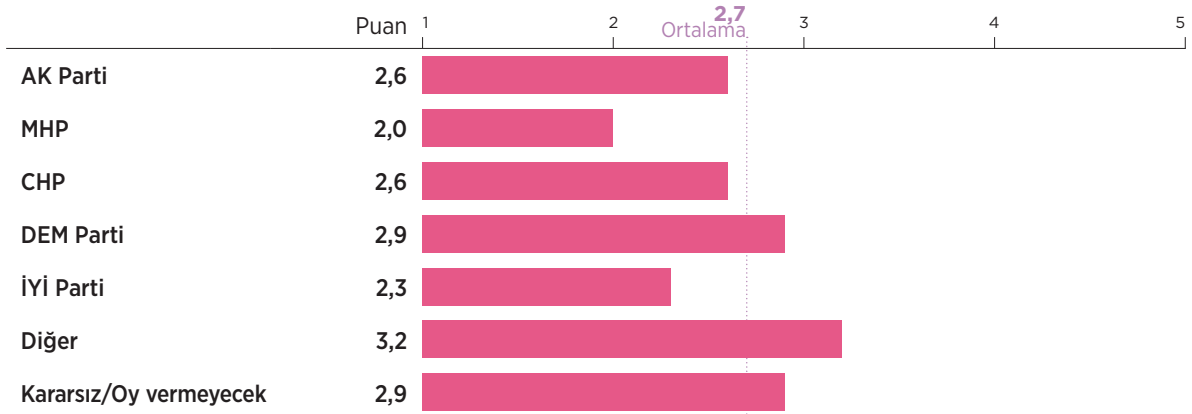
ratlar (% 33) ve Sosyalistler (% 30) nezdinde askeri gücün önüne geçtiği görülmektedir. Muhafazakar (% 32) ve İslamcı (% 33) katılımcıların askeri gücü önceliklendirmesine rağmen, bu gruplarda toplumsal barış ve demokrasi vurgusunun yüzde 15-20 bandında karşılık bulması, güvenliğin sadece savunma odaklı değil, çok boyutlu bir yapıda algılandığına işaret etmektedir.

	Türk	Kürt/Zaza	Diğer
Askeri güç	34,7	22,2	32,5
Güçlü bir demokrasi	23,3	13,9	26,5
Ekonomik güç	20,5	13,6	24,3
Toplumsal barış	12,2	36,7	13,2
Diğer	8,2	9,6	3,5
Fikrim yok	1,0	4,0	0,0

Etnik köken temelinde Türkiye'nin dış güvenlik stratejilerine bakışı incelendiğinde, Türk kökenli katılımcıların askeri gücü yüzde 35, Kürt kökenli katılımcıların ise toplumsal barışı yüzde 37 oranında birincil güç unsuru olarak tanımladığı anlaşılmaktadır.

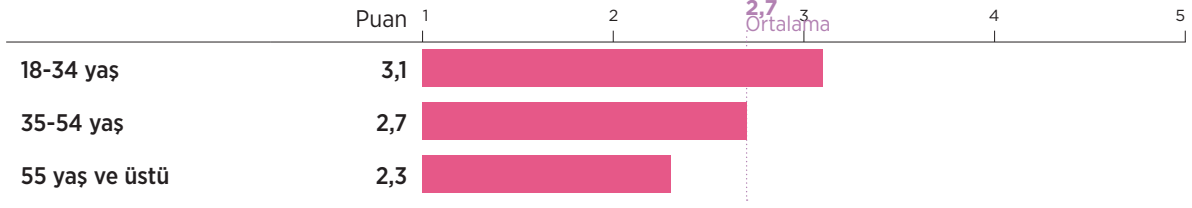
Türkiye'nin Önümüzdeki Yıllarda Savaşa Girme İhtimali

Türkiye'nin önümüzdeki birkaç yıl içinde herhangi bir ülke ile savaşa girme ihtimali 5 üzerinden 2,7 puan olarak ölçülmektedir.

Türkiye'nin bir savaşa girme olasılığının 2,7 puan ile konumlandığı görülmektedir. Bu bulgu, toplumun genelinde hakim olan dış tehdit algısının (3,3 puan) doğrudan bir sıcak çatışma beklentisiyle eşleşmediğini ortaya koymaktadır.

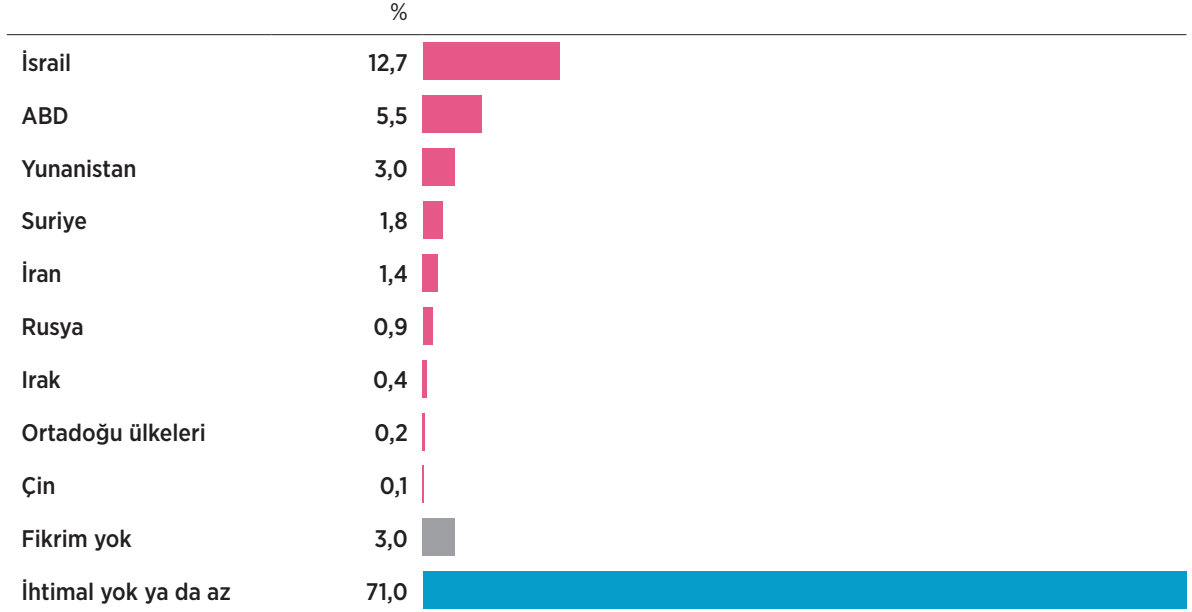
Katılımcıların siyasi yönelimleri ile savaş ihtimaline dair öngörülerindeki ilişki değerlendirildiğinde, AK Parti ve CHP seçmeni 2,6 puan ile birbirine paralel bir tutum sergilemektedir. DEM Parti seçmeninin 2,9 puan ile genel ortalamasının görece üzerinde yer aldığı görülmektedir.

Türkiye'nin önümüzdeki yıllarda savaşa girme ihtimali yaş gruplarına göre incelendiğinde, 18-34 yaş aralığındaki genç katılımcıların 3,1 puan ile bu olasılığı ölçek orta noktasının üzerinde değerlendiren, yaş ilerledikçe savaş beklentisinin 2,3 puan seviyesine kadar gerilediği görülmektedir.

Savaşa Girme İhtimali En Yüksek Ülke

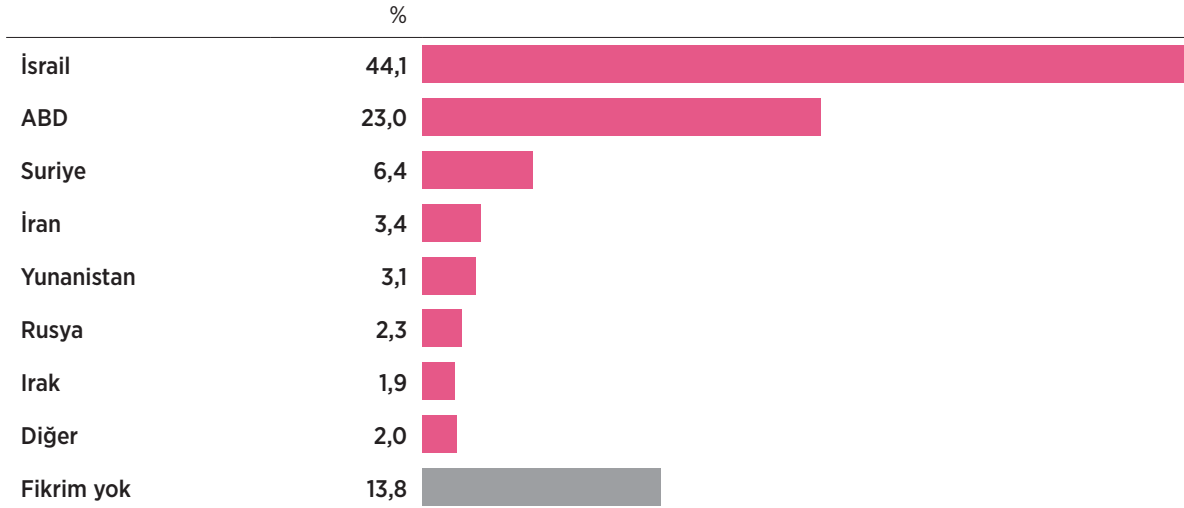
Türkiye'nin herhangi bir ülke ile sıcak bir çatışmaya girme ihtimaline 4 ve 5 puan veren yüzde 29'luk kesim nezdinde İsrail yüzde 13 ve Amerika Birleşik Devletleri (ABD) yüzde 6 ile bir çatışma olması en muhtemel ülkeler olarak öne çıkmaktadır.

Olası bir savaş ihtimalini 5 üzerinden 4 ve 5 puanla "yüksek" veya "çok yüksek" olarak değerlendiren yüzde 29'luk kitleye yöneltilen açık uçlu soru neticesinde, Türkiye için savaş ihtimali en yüksek ülke olarak İsrail odağında yoğunlaştığı görülmektedir. ABD yüzde 6 ve Yunanistan yüzde 3 seviyesindeki oranlarıyla olası çatışma senaryolarının diğer aktörleri olarak yer almaktadır.

Bölge Barışına En Büyük Tehdit

Bölge barışına yönelik en büyük tehdit algısında İsrail yüzde 44 ve ABD yüzde 23 oranlarıyla merkezi bir konumda yer almaktadır.

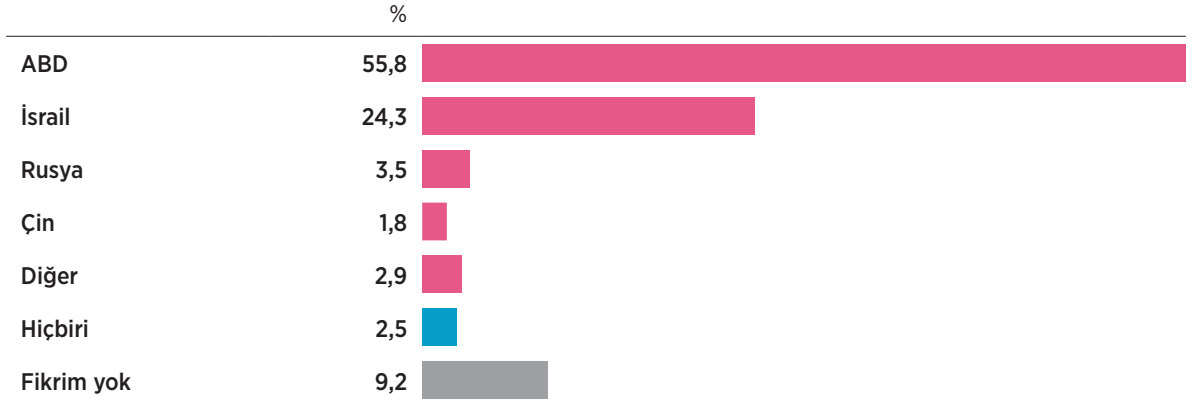
Katılımcıların bölge barışını tehdit eden aktörlere yönelik değerlendirmeleri bakıldığında, İsrail'in yüzde 44 oranıyla açık ara en büyük risk unsuru olarak görüldüğü gözlemlenmektedir. İsrail'i yüzde 23 ile Amerika Birleşik Devletleri takip ederken, Suriye yüzde 6 ve İran yüzde 3 seviyesindeki oranlarıyla çok düşük oranlarda tehdit unsuru olarak kaydedilmiştir. Yunanistan yüzde 3, Rusya yüzde 2 ve Irak yüzde 2 seviyelerindeki sınırlı etkileriyle bölge barışına yönelik algıda daha alt sıralarda konumlanmaktadır.

	AK Parti	MHP	CHP	DEM Parti	İYİ Parti	Diğer	Kararsız/Oy vermeyecek
İsrail	48,9	59,2	32,0	35,0	37,3	59,4	45,0
ABD	22,9	15,0	28,0	17,8	49,4	17,3	22,2
Suriye	2,9	10,3	12,8	4,0	0,0	3,4	5,6
İran	3,6	0,0	2,5	6,3	0,0	1,9	2,5
Yunanistan	3,5	0,0	2,6	0,0	2,3	3,7	4,2
Rusya	2,1	0,0	2,4	7,4	0,0	1,3	2,4
Irak	2,3	2,9	0,8	1,7	0,0	6,5	1,1
Diğer	1,1	3,7	3,0	10,7	8,2	0,0	1,0
Fikrim yok	12,5	9,0	15,8	17,3	2,8	6,4	16,0

Bölge barışını tehdit eden aktörlere yönelik algılar seçmen dağılıma göre farklılaşsa da hemen hemen tüm seçmen gruplarında İsrail bölge barışına en büyük tehdit olarak değerlendirilmektedir. ABD İsrail'in arkasından İYİ Parti hariç tüm seçmen gruplarında ikinci tehdit olarak değerlendirilirken Suriye CHP ve MHP seçmeni arasında yüzde 10'un üzerine bir tehdit algısına sahiptir.

Dünya Barışına En Büyük Tehdit

Dünya barışına yönelik en büyük tehdit algısında ABD yüzde 56 ile ilk sırada yer alırken; bu ülkeyi yüzde 24 oranıyla İsrail'in takip ettiği görülmektedir.

Katılımcıların dünya barışını tehdit eden aktörlere yönelik değerlendirmeleri incelendiğinde, Amerika Birleşik Devletleri'nin yüzde 56 ile açık ara en büyük risk kaynağı olarak görüldüğü gözlemlenmektedir. Bölgesel tehdit algısında ilk sırada yer alan İsrail'in, küresel barış söz konusu olduğunda yüzde 24 ile ikinci sıraya yerleştiği görülmektedir. Rusya yüzde 4 ve Çin yüzde 2 seviyesindeki oranlarıyla küresel barışa yönelik algıda oldukça sınırlı bir yer tutarken; "Hiçbiri" diyenlerin yüzde 3 ve "Fikrim yok" diyenlerin yüzde 9 oranında kalması, toplumun küresel tehditler konusunda göreceli olarak net bir kanaat sahibi olduğunu göstermektedir.

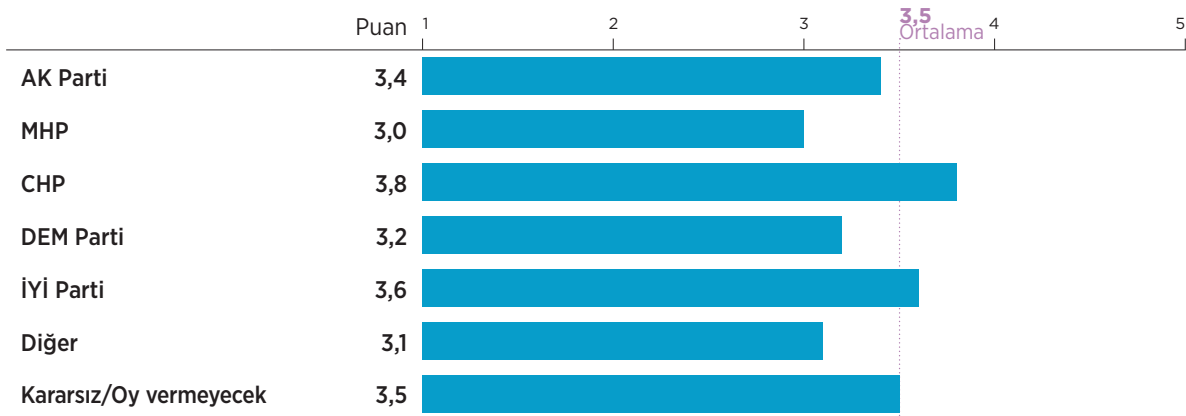
	AK Parti	MHP	CHP	DEM Parti	İYİ Parti	Diğer	Kararsız/Oy vermeyecek
ABD	51,0	68,8	60,0	48,0	64,0	59,3	52,8
İsrail	24,2	28,8	18,7	25,3	26,8	26,6	27,7
Rusya	3,8	0,0	3,4	3,5	0,0	3,3	4,3
Çin	2,1	0,0	2,5	3,8	6,4	1,3	1,2
Diğer	4,4	2,3	4,4	0,0	0,0	1,2	2,0
Hiçbiri	4,5	0,0	1,4	2,7	2,8	3,4	2,0
Fikrim yok	10,0	0,0	9,7	16,7	0,0	4,8	9,9

Dünya barışına yönelik en büyük tehdit algısı tüm seçmen gruplarında ABD üzerinde birleşirken; MHP ve İYİ Parti seçmenlerinin yüzde 69 ve yüzde 64 oranlarıyla ABD'yi en yüksek seviyede işaret eden gruplar olarak ön plana çıkmaktadır.

Katılımcıların parti aidiyetleri ile küresel tehdit algıları arasındaki ilişkiye bakıldığında, Amerika Birleşik Devletleri'nin (ABD) tüm seçmen gruplarında birincil tehdit unsuru olarak kabul edildiği görülmektedir. Milliyetçi tabanlarda bu algının daha keskinleştiği, MHP seçmeninin yüzde 69'u, İYİ Parti seçmeninin yüzde 64'ü ve CHP seçmeninin yüzde 60'ı ABD'yi dünya barışı önündeki temel engel olarak gördüğünü ifade etmektedir. AK Parti (%51) ve kararsızlar (%53) grubunda da benzer bir eğilim hakimken, DEM Parti tabanında bu oranın yüzde 48 seviyesinde kalmaktadır. İkinci sıradaki tehdit unsuru olan İsrail'in ise MHP'lilerde yüzde 29 ve kararsızlarda yüzde 28 nezdinde en yüksek karşılığı bulunduğu, CHP seçmeninde ise yüzde 19 ile en düşük seviyeye gerilediği görülmektedir.

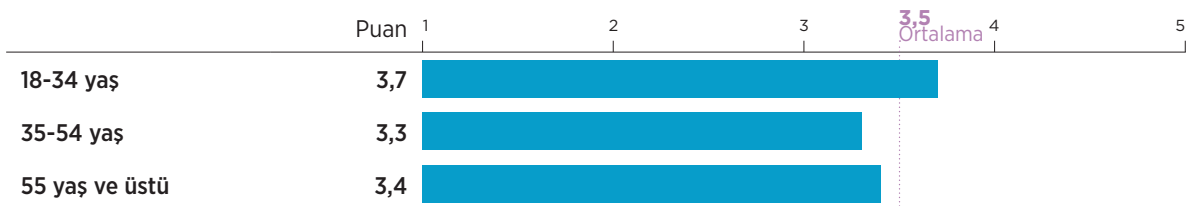
NATO Üyeliğinin Ülkenin Güvenliğine Etkisi

Türkiye'nin NATO üyeliğinin ülke güvenliği açısından taşıdığı önem 5 üzerinden 3,5 puan seviyesinde ölçülürken; toplumsal kanaatin bu üyeliği dış güvenliğin kritik bir bileşeni olarak gördüğü anlaşılmaktadır.

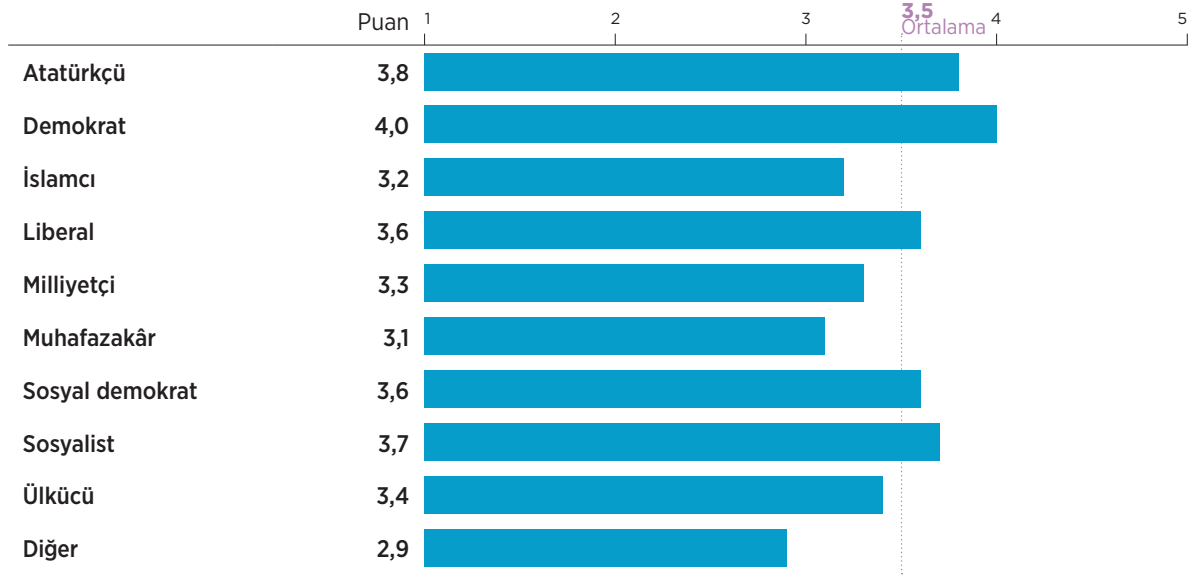

Katılımcıların NATO üyeliğine verdikleri puanın, ortalama puanın üzerinde seyrederek 3,5 seviyesinde konumlandığı gözlemlenmektedir.

NATO üyeliğinin ülke güvenliği açısından taşıdığı önem seçmen dağılımı üzerinden incelendiğinde, CHP seçmeninin 3,8 puan ile üyeliğe en yüksek değeri atfettiği, MHP tabanının ise 3,0 puan ile bu konuda en mesafeli grubu oluşturduğu anlaşılmaktadır.

18-34 yaş aralığındaki katılımcıların 3,7 puan ile bu üyeliği en yüksek stratejik değerde konumlandığı görülürken; 35-54 yaş grubunda bu oranın 3,3 puan seviyesine gerilediği anlaşılmaktadır.

Siyasi kimlik aidiyetleri ile NATO üyeliğine bakış arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, Demokrat (4.0), Atatürkçü (3.8) ve Sosyalist (3.7) kimliklerini benimseyen katılımcıların üyeliği ülke güvenliği için kritik bir güvence olarak kodladığı görülmektedir. Sosyal demokrat (3.6) ve Liberal (3.6) grupların da toplumsal ortalamanın üzerinde bir destek sergilediği gözlemlenirken; Ülkücü (3.4) ve Milliyetçi (3.3) kesimlerin daha temkinli bir kabule sahip olduğu anlaşılmaktadır. İslamcı (3.2) ve Muhafazakâr (3.1) katılımcılar nezdinde NATO üyeliğinin taşıdığı önem 3.0 üzerinde kalmaya devam etse de bu grupların Batı ittifakı ile olan ilişkiye mesafeli duruşları dikkat çekmektedir.

GENEL DEĞERLENDİRME

Güvenlik algısının yeni mimarisinde tehditten çok 'yön duygusu' arayışının olduğunu gözlemek mümkün. Araştırmanın en belirgin katkılarından biri, güvenliğin kamuoyu düzeyinde giderek "kim tehdit?" sorusundan ziyade "nereye bağlanmalı, nasıl konumlanmalı?" sorusuna doğru kaymasıdır. Bu noktada kritik olan, dış politika yöneliminin "dünya görüşü" kadar "güvenlik stratejisi" olarak da tartışılmasıdır. Yani kamuoyu, aynı riskli dünyaya karşı farklı "korunma biçimleri" geliştiriyor: biri daha çok kimlik ve yakınlık üzerinden, diğeri kurumlar ve ittifaklar üzerinden.

Tehdit atfının sosyolojisine baktığımızda aktörlerin askeri kapasitesinden çok sembolik yükü öne çıkmaktadır. "Türkiye'ye tehdit oluşturan ülkeler", "bölge barışına tehdit" ve "dünya barışına tehdit" başlıkları birlikte okunduğunda, tehdit algısının yalnızca askeri güç dengeleriyle değil aktörlere yüklenen niyet, adalet ve düzen kuruculuk imajlarıyla şekillendiği görülüyor. Güvenlik alanında iktidar-muhalefet tartışmasına bakıldığında iktidarın güvenlik tehditlerini yönetme başarısı ve muhalefetin iktidarı senaryosu bulguları, güvenlik alanının Türkiye'de neredeyse başlı başına bir meşruiyet sahası haline geldiğini gösteriyor.

Önümüzdeki bir yıl içinde büyük dış güvenlik tehdidi ihtimalinin orta eşiğin üzerinde algılanması, toplumun bu riskin "yakın" olduğuna inandığını ama bunu otomatik olarak "sıcak savaş" beklentisine çevirmektedir. Bu durum, toplumun bir yandan caydırıcılığa ve diplomasiye belirli ölçüde güven duyduğunu, diğer yandan da "sıcak çatışma" eşiğinin aşılmasını düşük olasılıklı gördüğünü düşündürmektedir.

Araştırmanın belki de en kurucu bulgularından biri, "dış tehditlere karşı güç unsurları" sorusunda ortaya çıkan çok katmanlılıktır. Askeri gücün birinci sırada olması şaşırtıcı değildir. Türkiye gibi çevresi krizlerle çevrili bir ülkede "sert güç" doğal olarak temel güvence olarak görülür. Fakat güçlü demokrasi, ekonomi ve toplumsal barışın anlamlı düzeyde vurgulanması, güvenliğin kamuoyunda giderek geniş tanımlandığını da göstermektedir.

Türkiye'nin dış politika yöneliminin, kamuoyu nezdinde giderek daha belirgin bir kanaat alanı haline geldiği bir dönemden geçiyoruz. Araştırma bulguları, toplumun dış politikayı soyut bir diplomasi başlığı olarak değil; doğrudan güvenlik, tehdit ve istikrar algıları üzerinden değerlendirdiğini ortaya koymaktadır. "Fikrim yok" diyenlerin oranının yüzde 7 seviyesine kadar gerilemiş olması, Mart 2025 dönemindeki yüzde 14'lük kararsızlıkla kıyaslandığında, dış politika konusundaki toplumsal netleşmenin önemli ölçüde arttığını göstermektedir.

Toplumun dış politikada hangi aktörlerle daha yakın ilişki kurulması gerektiğine dair tercihlerinde belirgin bir yön değişimi gözlemlenmektedir. Ocak 2026 verilerine göre, Türk Dünyası yüzde 26 ile ilk sırada yer alırken, Avrupa Birliği yüzde 21 ve İslam Dünyası yüzde 20 ile birbirine yakın oranlarda ikinci ve üçüncü sırada konumlanmaktadır. Mart 2025'te yüzde 29 ile birinci sırada yer alan AB yöneliminin bir yıl içinde 8 puanlık kayıpla gerilemiş olması, AB merkezli dış politika tahayyülünün toplumsal düzeyde zayıfladığını göstermektedir. Buna karşılık Türk Dünyası yöneliminin Ocak 2025'teki yüzde 24 ve Mart 2025'teki yüzde 20 seviyelerinden istikrarlı biçimde yükselerek zirveye yerleşmesi, bu eksenin kalıcı bir yönelim haline gelme potansiyeline işaret etmektedir.

Bu yönelim değişimi siyasi aidiyetler üzerinden daha da belirginleşmektedir. MHP seçmeninin yüzde 54'ü ve İYİ Parti seçmeninin yüzde 72'si Türk Dünyası ile yakınlaşmayı savunurken, CHP seçmeninin yüzde 44'ü Avrupa Birliği'ni öncelemektedir. DEM Parti seçmeninde ise ABD ile yakınlaşma talebinin yüzde 21

ile diğer gruplardan belirgin biçimde ayrıştığı görülmektedir. Bu tablo, dış politika yönelimlerinin ideolojik ve kimliksel kırılmalarla güçlü biçimde ilişkili olduğunu göstermektedir.

Dış tehdit algıları incelendiğinde, toplumun güvenlik kaygılarının belirli aktörler üzerinde yoğunlaştığı görülmektedir. İsrail 5 üzerinden 4,1 puan ile Türkiye'ye yönelik en büyük tehdit olarak değerlendirilirken, ABD 4,0 puan ile ikinci sırada yer almaktadır. ABD'ye yönelik tehdit algısının Mart 2025'e kıyasla artış göstermesi dikkat çekicidir. Buna karşın Rusya (2,9), Avrupa (2,8) ve Çin (2,4) gibi aktörlerin orta veya düşük tehdit kategorisinde konumlanması, tehdidin askeri güçten ziyade siyasi ve jeopolitik müdahaleler üzerinden algılandığını düşündürmektedir.

Beş yıl öncesiyle karşılaştırıldığında, Türkiye'ye yönelik dış güvenlik tehditlerinin arttığını düşünenlerin oranı yüzde 55'e ulaşmaktadır. Bu oran muhalefet seçmeninde yüzde 60'ın üzerine çıkarken, AK Parti seçmeninde tehditlerin azaldığını düşünenlerin oranı yüzde 43 ile diğer gruplardan ayrılmaktadır. Buna karşın önümüzdeki bir yıl içinde Türkiye'yi doğrudan etkileyebilecek büyük bir dış güvenlik tehdidi ihtimali 5 üzerinden 3,3 puan ile orta eşiğin biraz üzerinde değerlendirilmiştir. Bu durum, tehdit algısının yüksek olmasına rağmen fiili çatışma beklentisinin daha sınırlı kaldığını göstermektedir.

Toplumun savaş ihtimaline ilişkin değerlendirmeleri bu tabloyu desteklemektedir. Türkiye'nin önümüzdeki birkaç yıl içinde herhangi bir ülke ile savaşa girme ihtimali 5 üzerinden 2,7 puan olarak ölçülmüştür. 18-34 yaş grubunda bu beklentinin 3,1 puana yükselmesi, genç kuşakların dış politika risklerini daha yüksek algıladığını göstermektedir. Buna karşılık 55 yaş ve üzeri grupta savaş ihtimalinin 2,3 puana gerilemesi, deneyimle birlikte daha temkinli bir risk algısının oluştuğunu düşündürmektedir.

İktidarın güvenlik tehditlerini yönetme performansına ilişkin algı, toplum genelinde görece dengeli bir dağılım sergilemektedir. Katılımcıların yüzde 52'si iktidarın güvenlik tehditlerini iyi yönettiğini düşünürken, yüzde 43'ü kötü yönettiğini ifade etmektedir. Ancak bu tablo siyasi aidiyetler üzerinden keskin biçimde ayrılmaktadır. AK Parti seçmeninin yüzde 91'i ve MHP seçmeninin yüzde 95'i yönetimi olumlu değerlendirirken, CHP seçmeninin yüzde 78'i ve DEM Parti seçmeninin yüzde 90'ı olumsuz kanaat bildirmektedir. Bu veriler, güvenlik ve dış politikanın nesnel performanstan ziyade siyasi güven ilişkileri üzerinden değerlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Diğer yandan araştırma verileri, güvenlik ve dış tehdit algısının hâlen iktidar blokunun lehine işleyen bir "psikolojik üstünlük alanı" ürettiğini; muhalefetin bu alanda alternatif bir güvenlik anlatısı kurmadığı sürece seçmen nezdinde yapısal bir dezavantajla karşı karşıya kalacağını göstermesi dikkat çekmektedir.

Dış güvenlik tehditlerine karşı hangi unsurların Türkiye'yi daha güçlü kılacağına ilişkin soruda askeri güç yüzde 33 ile ilk sırada yer almaktadır. Bununla birlikte güçlü bir demokrasi (%21), ekonomik güç (%19) ve toplumsal barış (%16) gibi unsurların da anlamlı destek görmesi, güvenliğin toplum nezdinde çok boyutlu bir kavram olarak algılandığını göstermektedir. DEM Parti seçmeninin yüzde 43'ünün toplumsal barışı birincil güç unsuru olarak tanımlaması, iç bütünlüğün dış politika kapasitesiyle ilişkilendirildiğine dair güçlü bir göstergedir.

NATO üyeliğine ilişkin algılar da bu çok katmanlı bakışı teyit etmektedir. Türkiye'nin NATO üyeliğinin ülke güvenliği açısından önemi 5 üzerinden 3,5 puan olarak ölçülmüştür. ABD'nin dünya barışına en büyük tehdit olarak yüzde 56 oranıyla öne çıkmasına rağmen NATO'nun görece yüksek bir güvenlik değeriyle değerlendirilmesi, toplumun ABD ile NATO'yu birbirinden ayırarak değerlendirdiğini göstermektedir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bu Odak alışması Türkiye toplumunun dış politikaya ilişkin algısının belirgin biçimde netleştiğini; ancak bu netleşmenin tekil, hiyerarşik bir eksen etrafında kristalize olmadığını ortaya koymaktadır.

Yönelim tercihlerinde Türk Dünyası merkezli eğilimin istikrarlı biçimde güçlenmesi, toplumun dış politika-da kültürel yakınlık, tarihsel süreklilik ve özerk hareket alanı arayışını daha görünür bir referans erevesi haline getirdiğine işaret etmektedir.

Buna karşılık güvenlik algılarında Batı merkezli tehdit okumalarının korunması, Türkiye'nin uluslararası sistemi hl büyük ölçüde Batı menşeli g projeksiyonları ve müdahale kapasiteleri üzerinden değerlendirdiğini göstermektedir.

Bu iki eğilimin eşzamanlı varlığı, dış politika algısında bir tutarsızlıktan ziyade, toplumun çok katmanlı ve pragmatik bir denge arayışı içinde olduğunu düşündürmektedir. Bir yandan Batı merkezli risklere karşı temkinli bir mesafe korunurken, diğer yandan Batı dışı coğrafyalarla daha özerk, kimlik temelli ve çok yönlü ilişkiler kurma ihtiyacının güçlendiği görülmektedir.

Bu ikili yapı, Türkiye'nin dış politikasına dair toplumsal beklentilerin ne tam bir eksen kaymasına ne de mevcut düzenin sorgusuz kabulüne yöneldiğini; aksine esneklik, manevra alanı ve seçenek çoğaltma arayışı etrafında Őekillendięini göstermektedir.

Araştırma verileri, bu yönelimin sürdürülemediği veya tek boyutlu bir anlatıya indirgenmeye çalışıldığı senaryolarda, dış politika algısında kırılganlıkların ve yeni ayrışma hatlarının ortaya çıkabileceğine dair ipuçları barındırmaktadır.

SONUÇ

Sonuç olarak bu araştırma, Türkiye toplumunun dış politika algısında üç temel eğilimin belirginleştiğini göstermektedir. Birincisi, dış politika tercihlerinde **tek eksenli Batı yöneliminin** toplumsal meşruiyetinin ciddi biçimde zayıflamış olmasıdır. Türk Dünyası'nın en çok tercih edilen yönelim olarak öne çıkması; dış politikanın kültürel, tarihsel ve kimlik temelli referanslarla yeniden anlamlandırıldığını ortaya koymaktadır. Bu eğilim, yalnızca milliyetçi tabanlarla sınırlı kalmamakta; gençler, yüksek eğitim grupları ve kararsız seçmenler dâhil olmak üzere geniş bir toplumsal karşılık bulmaktadır.

İkinci olarak, dış politika algısının güçlü biçimde **güvenlik eksenli** bir çerçevede şekillendiği görülmektedir. İsrail ve ABD'nin hem bölge barışı hem de dünya barışı açısından en büyük tehditler olarak kodlanması; Türkiye toplumunun küresel düzeni istikrarsız ve çatışmaya açık bir alan olarak algıladığını göstermektedir. Buna karşın sıcak bir savaşa girme ihtimalinin görece düşük değerlendirilmesi, toplumun caydırıcılığa ve kriz yönetimine temkinli bir güven duyduğunu düşündürmektedir. Bu ikili algı, tehdit farkındalığı ile fiili çatışma beklentisi arasındaki ince dengeye işaret etmektedir.

Üçüncü olarak, dış politikada "güç" kavramının tek boyutlu bir askeri kapasite anlayışının ötesine geçtiği görülmektedir. Askeri güç halen birincil unsur olarak kabul edilse de; güçlü bir demokrasi, ekonomik kapasite ve toplumsal barışın da güvenlik mimarisinin ayrılmaz parçaları olarak algılanması dikkat çekicidir.

Özellikle muhalefet seçmeni, gençler ve Kürt kökenli katılımcılar arasında toplumsal barış ve demokratik kapasitenin dış politikadaki etkinliği belirleyici unsurlar olarak öne çıkması, geleceğe dair alternatif dış politika anlatılarının hangi zeminlerde inşa edilebileceğine dair güçlü mesajlar içermektedir.

Tam da bu noktada dış politika yapıcılarının, toplumsal eğilimleri yalnızca bir onay mekanizması olarak okumak yerine; bu çok katmanlı algıyı tutarlı bir stratejik dile dönüştürmesi daha kapsamlı bir toplumsal barışa ve daha derinlikli bir dış politika inşasına kapı aralayabilir.

Türkiye'nin önümüzdeki dönemde karşı karşıya olduğu temel sınama; çok yönlü dış politika arayışını savrulmaya dönüşmeden yönetebilme kapasitesidir. Bu kapasitenin inşası ise yalnızca askeri ve diplomatik araçlarla değil; demokratik meşruiyet, ekonomik dayanıklılık ve iç toplumsal konsolidasyonla mümkün olacaktır.

Araştırma, dış politikanın artık yalnızca dışarıya değil; aynı zamanda içerideki toplumsal dengelere de hitap eden bir anlatı kurma zorunluluğunu açık biçimde ortaya koymaktadır.

A